

**ARHITEKTONSKI FAKULTET
UNIVERZITETA U BEOGRADU**

DEPARTMAN ZA URBANIZAM

Poslediplomske studije Arhitektonskog fakulteta
Specijalistički kurs:

URBANA OBNOVA
Gradovi u novom milenijumu

KONTAKT

rukovodioci kursa:

Prof.dr Nada Lazarević Bajec, Prof. dr Eva Vaništa Lazarević
kabinet 245, 253

tel. 011/3218745,

e-mail: jbajec@eunet.yu, eval@eunet.yu

služba poslediplomskih studija: gđa Vesna Mulić

tel. 011/3218 736

CILJ KURSA:

Produblјivanje i usavršavanje profesionalnih znanja i veština iz oblasti urbane obnove tradicionalnih gradova sa aspekata urbanističkog dizajna, urbanističkog planiranja i urbanističkog menadžmenta kroz princip održivog razvoja, praćeno ekonomskim i sociološkim parametrima. Urbana situacija danas sagledava se i u planerskom smislu ka gradu budućnosti.

KOME SU STUDIJE NAMENJENE:

Kurs je prvenstveno namenjen kandidatima koji su diplomirali na Arhitektonskom fakultetu, Građevinskom fakultetu (grupa za prostorno planiranje), Fakultetu primenjenih umetnosti i dizajna (odsek za arhitekturu i dizajn), Šumarskom fakultetu (odsek pejzažne arhitekture), Saobraćajnom fakultetu, Filozofskom fakultetu (grupa za sociologiju), Pravnom fakultetu, Fakultetu organizacionih nauka kao i svim zainteresovanim stručnjacima iz urbanističke prakse, lokalnih samouprava, trećeg sektora, sektora nekretnina itd.

TRAJANJE STUDIJA:

Specijalističke studije traju godinu dana (dva semestra).

Nastava se odvija vikendom ili u dogovoru u blok nastavi.

OBAVEZE STUDENATA:

Student je dužan da u roku od dve godine položi sve predviđene ispite i odbrani specijalistički rad. Komisija za poslediplomske studije može odobriti produženje ovog roka za još najduže dve godine. Rezultat rada na predmetima je seminarski rad.

PROGRAM KURSA: NASTAVNI PLAN

	naziv predmeta		provera znanja
1	Obnova savremenih metropola	6 ECTS	seminarski rad
2	Grad kroz istoriju	6 ECTS	seminarski rad
3	Integralno planiranje gradova	6 ECTS	seminarski rad
4	Održivi urbani razvoj	6 ECTS	seminarski rad
5	Menadžment urbane obnove	6 ECTS	seminarski rad
6	Interesne grupe, lokalna zajednica i urbana obnova	3 ECTS	seminarski rad
7	Ekonomika gradskog zemljišta	3 ECTS	seminarski rad
8	Izborni studio	8 ECTS	projekat
9	Izborni predmet	4 ECTS	seminarski rad
10	Specijalistički rad	12 ECTS	
	UKUPNO KREDITA	60 ECTS	

OBAVEZNI PREDMETI

naziv predmeta	nastavnik
1 Obnova savremenih metropola	Prof. dr Eva Vaništa Lazarević Prof. mr Petar Arsić
2 Grad kroz istoriju	Prof. dr Zoran Nikezić Doc. dr Aleksandra Stupar
3 Integralno planiranje gradova	Prof. dr Nada Lazarević Bajec Asis. dr Marija Maruna
4 Održivi urbani razvoj	Prof. dr Milica Bajić Brković
5 Menadžment urbane obnove	Prof. dr Miodrag Ralević
6 Interesne grupe, lokalne zajednice i urbana obnova	Prof. dr Ksenija Petovar
7 Ekonomika gradskog zemljišta	Prof. dr Goran Milićević

IZBORNI STUDIO

1 Izborni studio 1: Elementi: Trgovi u kontekstu obnove	Prof. dr Vladan Djokić
2 Izborni studio 2: Elementi: Ulice u kontekstu obnove	Doc. mr Aleksandra Đukić

IZBORNI PREDMETI

1 Obnova infrastrukture	Prof. mr Rajko Korica Doc. mr Uroš Radosavljević
2 Arhitektura u kontekstu	Prof. dr Eva Vaništa Lazarević

KRATAK OPIS PROGRAMA

U novonastalim (ekološkim, ekonomskim, tranzicionim, političkim, sociološkim itd.) uslovima današnjice jedan od osnovnih zadataka predstavlja čuvanje građene sredine (grad i selo) kroz obnovu i regeneraciju, revitalizacija i uključenje zatečenog graditeljskog nasleđa u savremeni, aktivni život. U tom smislu, ovaj kurs obuhvata pregled problematike prevashodno savremenih metropola kroz različite aspekte.

Razumevanje urbane obnove posmatra se kroz dizajnerski, planerski i aspekt menadžmenta. Nedeljivi deo je ekonomija na kojoj se temelji strategija urbane obnove. Sociološki ulazni podaci se posmatraju kao veoma bitan pokazatelj definisanja problematike. Sagledava se istoriografija razvoja gradova kroz različite epohe, posmatra se proces razvoja planerskih elemenata, proučavaju se principi održivog razvoja i tekovina Deklaracije iz Ria u kontekstu urbane obnove. Menadžment ili princip upravljanja predstavlja osovinu strategije uspešne urbane regeneracije. Unutar studija se proučavaju osnovni urbani elementi. Kroz izborne predmete nude se specifičnosti bitne za ovaj proces, od ekoloških elemenata do posebnih tema kao što je globalizacija. Osnovni principi novog zakonodavstva, obnove infrastrukture kao neuralgične tačke obnove gradova teme i upotreba novih tehnologija čine paket ponude iz obe oblasti. Posebno se nude i srodne teme iz oblasti aktivne zaštite i konzervacije.

KRATAK OPIS PREDMETA

OBAVEZNI PREDMETI

1. OBNOVA SAVREMENIH METROPOLA

Prof. dr Eva Vaništa Lazarević

Prof. mr Petar Arsić

Od perioda početaka integralne konzervacije šezdesetih do danas, situacija se uveliko promenila i problemi se bitno drugačije sagledavaju i rešavaju. Strategija integralne urbane obnove se temelji i na tzv. pokretačima urbane obnove (velikim sportskim i kulturnim manifestacijama), radi se na ozbiljnim finansijskim studijama bez čega je svaki pomak nemoguć, pokreću se Asocijacije za urbanu obnovu, biraju se metode, određuju smernice unutar principa održivog razvoja. Zakonodavstvo se planira u saradnji sa ciljevima obnove, investitori se usmeravaju prema aktuelnim zahtevima specifičnih sredina. Birokratija i administracija imaju intenciju smanjenja, a odgovornosti i obaveze se prebacuju na lokalne samouprave. Tržište nekretnina se kontroliše od strane lokalne i gradskih vlasti. Fleksibilnost novih planova donosi i mogućnost zloupotreba. Neposredna saradnja trećeg sektora i korporacija, nekada nezamisliva, sada se podstiče. U cilju

obnove metropola rade zajednički i jedinstveno različiti sektori i čitava plejada eksperata iz različitih oblasti.

2. GRAD U ISTORIJI

Prof. dr Zoran Nikezić

Doc. Dr Aleksandra Stupar

Pregled osnovnih karakteristika stanja građene sredine i parametri koji je određuju (društveni, prirodni, tehnološki). Istoriografija. Zatečena urbana struktura - uticaj prethodnih obrazaca planiranja i građenja. Transformacija građene sredine u uslovima širih društvenih promena (tranzicije, globalizacije, demokratizacije, decentralizacije, promena u vlasničkim odnosima, tržišne privrede, evropeizacije...)

3. INTEGRALNO PLANIRANJE GRADOVA

Prof. dr Nada Lazarević Bajec

Asis. dr Marija Maruna

Savremeni gradovi sa svojim složenim problemima i brojnim konfliktima zahtevaju promenu profesionalnog pristupa u usmeravanju razvoja. Cilj kursa je upoznavanje sa ulogom integralnog urbanog planiranja u izmenjenom ekonomskom, institucionalnom i kulturnom okviru.

Na osnovu prezentacije i analize primera urbane intervencije studenti se upoznaju sa ulogom različitih aktera, privatnih i javnih, u rešavanju društvenih problema i omogućavanju i podsticanju razvoja. Kurs je posebno usmeren na sledeće oblasti: urbane strategije u uslovima brzih promena; integrisanje ekonomske, društvene i ekološke dimenzije razvoja; upravljanje lokalnim razvojem u tranziciji; strateški razvojni okvir i partnerstvo u urbanim projektima; izazovi nekontrolisanog urbanog razvoja u tranziciji; kultura i urbano planiranje. Poseban naglasak je na razumevanju participativnog procesa kao i institucionalnog i organizacionog okvira strateških i akcionih planova urbane obnove u uslovima konfliktnih ciljeva razvoja: globalne konkurencije, društvene jednakosti i ostvarenja boljih uslova života. Provera znanja: Diskusije na času/ Prezentacija rezultata istraživanja studenata (seminarski rad)

4. ODRŽIVI URBANI RAZVOJ

Prof. dr Milica Bajić Brković

Istorijski i savremeni razvoj i promene planerske paradigme. Održivi razvoj kao generalni okvir za novu praksu i predmet istraživanja i teorijskog uobličavanja. Trendovi globalizacije i uticaj na različite društvene aspekte. Problemi planerske prakse i dileme o ulogama i efikasnosti planiranja i dizajna. Inkrementalni preobražaj discipline. Inostrana i domaća iskustva.

Upoznavanje sa problematikom održivosti. Nova doktrina: nastanak i razvoj (ključni datumi i dokumenti). Environmentalna održivost / socijalna održivost / prostorno-naseljska održivost. Održivi grad: karakteristike, prednosti, barijere, forme. Učesnici u "održivoj igri" - interesi i konflikti. Efekti na planerske metode i procedure: indikatori, novi koncepti, tehnike. Održivi urbani dizajn-kriterijumi i standardi održivosti. Urbana obnova u kontekstu održivog razvoja. Implikacije na domaću praksu.

5. MENADŽMENT URBANE OBNOVE

Prof. dr Miodrag Ralević

Teoretska osnova upravljačke funkcije. Pluralistička osnova upravljanja razvojem; informatička osnova upravljanja razvojem, tehnologija, kriterijumi, mehanizmi unutar konteksta urbane obnove. Problemsko- operativna osnova upravljanja urbanom obnovom. Proces "stvaranja" urbanog prostora; proces selekcionisanja i odlučivanja; konceptualni pristupi formiranja urbanog i regionalnog razvoja; operativni nivo ostvarenja upravljačke funkcije; modelska osnova upravljanja

urbanim i regionalnim razvojem; poslovni sistemi upravljanja urbanom obnovom. Uloga marketinga.

6. INTERESNE GRUPE, LOKALNA ZAJEDNICA I URBANA OBNOVA Prof. dr Ksenija Petovar

Ugao posmatranja urbane obnove iz ugla interesnih grupa i lokalnog stanovništva. Razmatranje pojma interesna grupa, položaj u strukturi moći i procesima odlučivanja. Položaj lokalnog stanovništva u urbanoj obnovi. Lokalna uprava, interesne grupe i interesi građana. Partnerstvo u urbanoj obnovi. Primeri dobrih praksi.

7. EKONOMIKA GRADSKOG ZEMLJIŠTA Prof. dr Goran Milićević

Prostorna ekonomika: Urbanizacija i Urbana Demografija; Teorija lokacije; Teorija centralnih mesta; Ekonomski modeli urbanog razvoja; Lokalne javne finansije; Komunalna ekonomika.

Ekonomika gradskog zemljišta: Ekonomika urbanističkog planiranja (Ličfildovi planerski bilansi), Mehanizam kreiranja i naplate pogodnosti gradskih lokacija; Teorija unutargradskih lokacija (Alonzov model), Špekulacije gradskim zemljištem; Politika gradskog zemljišta.

Ekonomika nekretnina: Specifičnosti tržišta nekretnina, sistem hipotekarnog kreditiranja; Metodi evaluacije gradskog zemljišta; Analiza isplativosti projekta; Projektno finansiranje.

IZBORNI STUDIO:

Izborni studio 1:
Elementi: **TRGOVI U KONTEKSTU OBNOVE**
Prof. dr Vladan Đokić

Izborni studio 2:
Elementi: **ULICE U KONTEKSTU OBNOVE**
Doc. mr Aleksandra Đukić

IZBORNI PREDMETI:

1. OBNOVA INFRASTRUKTURE
Prof. mr Rajko Korica
Doc. mr Uroš Radosavljević

2. ARHITEKTURA U KONTEKST
Prof. dr Eva Vaništa Lazarević